

Nota Reserves en voorzieningen

Herziening

2017

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Definities	5
2.1	Definitie reserves	5
2.2	Definitie voorzieningen	5
2.3	Verschillen	6
3.	Stand van zaken reserves en voorzieningen	7
4.	Reservepositie per doel	8
4.1	Algemene reserve(s)	8
4.2	Egalisatiereserves	9
4.3	Overige bestemmingsreserves	9
5.	Rentebeleid ten aanzien van reserves	12
6.	Toelichting op doel per reserve	14
7.	Toelichting op doel per voorziening	20
8.	Samenvatting beslispunten	22
9.	Bijlage	23

1. Inleiding

De gemeenteraad stelt bij verordening de uitgangspunten vast voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Dit doet zij op grond van artikel 212 van de Gemeentewet (zie bijlage voor relevante wetteksten).

Gemeente Noordoostpolder neemt die uitgangspunten van de raad op in de Financiële beheersverordening. Volgens artikel 11 van de Financiële beheersverordening – deze verordening is aangepast aan het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en vastgesteld in de raadsvergadering d.d. 12 december 2016 – legt het college ten minste eens in de vier jaar een nota Reserves en voorzieningen ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. De nota behandelt de vorming, bundeling en opheffing van reserves en voorzieningen.

Ten aanzien van reserves en voorzieningen hanteert de gemeente Noordoostpolder de volgende uitgangspunten:

1. het aantal reserves en voorzieningen wordt zo veel mogelijk beperkt;
2. eenvoud en transparantie staan voorop;
3. in principe geen vorming van reserves vanuit onderuitputting van budgetten;
4. adequate onderbouwing van reserves en voorzieningen;
5. beperkte/korte doorlooptijd van bestemmingsreserves;
6. jaarlijkse actualisatie via de jaarrekening.

Ad 1:

Taken dienen binnen de jaarlijkse exploitatie te worden gerealiseerd. Voordat een voorstel wordt gedaan om voor een bepaald doel een voorziening of een reserve in te stellen, wordt onderzocht of het beoogde doel of maatschappelijk effect ook gerealiseerd kan worden zonder een reserve of voorziening in te stellen. Op deze manier blijven de gemeentelijke middelen zoveel mogelijk zichtbaar in de exploitatie. Het bovenmatig inzetten op bestemmingsreserves kan de inzichtelijkheid van de bedrijfsvoering verminderen.

Ad 2:

Het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen moet eenvoudig en transparant zijn. Daar waar mogelijk wordt complexe systematiek vermeden.

Ad 3:

In principe worden reserves niet gevormd naar aanleiding van onderuitputting van bepaalde begrotingsposten en budgetten. Enkele egalisatiereserves vormen een uitzondering op deze regel. Deze reserves zijn juist bedoeld om schommelingen in tarieven te voorkomen. Het betreft de reserves:

- riolering;
- afvalstoffenheffing;
- begraven.

Onderuitputting kan wel leiden tot een positief rekeningresultaat aan het einde van een boekjaar. Besloten kan worden dit resultaat via resultaatbestemming toe te voegen aan reserves (algemene reserve en/of bestemmingsreserves).

Ad 4:

Volgens het BBV moeten in de toelichting op de balans de aard en reden, alsmede de jaarlijkse mutaties van de reserves en voorzieningen, worden toegelicht (artikel 54 respectievelijk 55). In Noordoostpolder wordt ter onderbouwing van de voorzieningen en reserves op het gebied van onderhoud veelal aangesloten bij de door het college vastgestelde onderhoudsplanningen.

Ad 5:

Bestemmingsreserves hebben in principe een korte doorlooptijd met als uitgangspunt een periode van vier jaar. Deze periode is gelijk aan een raads- en collegeperiode. Bij de herijking van reserves kan de gemeenteraad de individuele bestemmingsreserves heroverwegen of de levensduur juist verlengen. De reserve beleidsplan en de egaliseringsreserves vormen een uitzondering op genoemde doorlooptijd van vier jaar.

Ad 6:

De reserves en voorzieningen worden jaarlijks heroverwogen. Dit vooruitlopend op, of tijdens het opstellen van, de jaarrekening. De gevolgen worden in de begroting verwerkt.

Opbouw nota

De nota Reserves en voorzieningen behandelt achtereenvolgens:

- de definitie van reserves en voorzieningen (hoofdstuk 2);
- de stand van zaken van de reserves en voorzieningen (hoofdstuk 3);
- de reservepositie onderverdeeld in doelen (hoofdstuk 4);
- het rentebeleid ten aanzien van reserves (hoofdstuk 5);
- de toelichting op doel per reserve en per voorziening (hoofdstuk 6 respectievelijk 7).

Tot slot wordt een samenvatting weergegeven van de in de nota voorkomende beslispunten die expliciet om een kaderstellend besluit van de gemeenteraad vragen.

2. Definities

Het BBV biedt een wettelijk kader voor reserves en voorzieningen. In de paragrafen 2.1 en 2.2 staat weergegeven wat in het BBV is opgenomen over reserves en voorzieningen. In paragraaf 2.3 wordt het verschil tussen een reserve en een voorziening toegelicht.

2.1 Definitie reserves

In het BBV staat in artikel 43 het volgende vermeld over reserves:

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
 - a. de algemene reserve;
 - b. de bestemmingsreserves.
2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

2.2 Definitie voorzieningen

In het BBV is in artikel 44 het volgende opgenomen over de vorming van voorzieningen:

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren;
 - d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, lid 1b van het BBV.
NB: Dit zijn investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen zoals bedoeld in artikel 49, lid 1b. NB: Dit betreft de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van de lasten van volgende begrotingsjaren.
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende, aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Ten slotte meldt artikel 45 van het BBV dat rentetoevoegingen aan voorzieningen niet zijn toegestaan.

2.3 Verschillen

Er zijn duidelijke verschillen tussen reserves en voorzieningen:

- Wettelijk is bepaald dat reserves onderdeel uitmaken van het eigen vermogen. Voorzieningen daarentegen vallen onder het vreemd vermogen.
- Bij voorzieningen is sprake van een (redelijkerwijs in te schatten) verplichting, verlies of risico. Bij een reserve gaat het over het afzonderen van middelen, waarmee de raad een bepaalde bestemming voor ogen heeft.
- Stortingen in en vrijval van voorzieningen zijn onderdeel van de lasten en de baten (exploitatie). De aanwending van een voorziening wordt rechtstreeks op de voorziening gemuteerd en wordt daarom niet als last of baat beschouwd, maar verloopt via de balans. Mutaties in reserves zijn altijd onderdeel van de resultaatbestemming.
- Het instellen, muteren of opheffen van een reserve en het instellen of opheffen van een voorziening is een bevoegdheid van de raad. Hiervoor is een afzonderlijk raadsbesluit nodig. Het muteren (aanwenden) van een voorziening is een bevoegdheid van het college. Het principe van reserves is dat de raad te allen tijde het doel en/of de bestemming kan wijzigen. Voor een dergelijke wijziging is altijd een raadsbesluit nodig. Het doel van een voorziening kan in principe vanwege het verplichtende karakter van een voorziening niet worden gewijzigd. Als dit toch nodig is, dan is het vaststellen van deze formele wijziging voorbehouden aan de raad.

Onderstaande tabel biedt een overzicht van de voornaamste verschillen:

Omschrijving	Reserve	Voorziening
Vermogenspositie	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Bestemming	Staat vrij / is wijzigbaar	Staat vast / is een verplichting
Mutaties	Resultaatbestemming	Exploitatie (storting en vrijval) Balans (aanwending)
Bevoegdheden raad	Instellen, muteren en opheffen	Instellen en opheffen

3. Stand van zaken reserves en voorzieningen

Na een aantal jaren van afnemende totaalsaldi van reserves en voorzieningen van gemeente Noordoostpolder is aanvang 2016 het salditotaal weer toegenomen. Het verloop van de reserves en voorzieningen (na resultaatbestemming) is als volgt:

Stand per	Algemene reserve	Bestemmings-reserve	Voorzieningen	Totaal
1-1-2011	€ 10.010.746	€ 81.064.509	€ 9.389.085	€ 100.464.340
1-1-2012	€ 10.010.746	€ 78.096.165	€ 9.281.248	€ 97.388.159
1-1-2013	€ 10.010.746	€ 64.737.673	€ 11.156.129	€ 85.904.548
1-1-2014	€ 16.010.746	€ 55.544.706	€ 9.523.163	€ 81.078.615
1-1-2015	€ 16.010.746	€ 55.918.182	€ 8.961.101	€ 80.890.029
1-1-2016	€ 24.092.742	€ 54.059471	€ 10.407.921	€ 91.445.830
1-1-2017	€ 23.130.402	€ 59.739.181	€ 11.772.618	€ 94.642.201

4. Reserveposities per doel

Het BBV maakt op grond van artikel 43 onderscheid tussen de bestemmingsreserves en de algemene reserve. In Noordoostpolder wordt bovendien binnen de bestemmingsreserves nog een onderscheid gemaakt tussen egaliseringsreserves en overige bestemmingsreserves.

De reserves zijn ingedeeld op grond van het doel waarvoor ze zijn gevormd:

- algemene reserves;
- egaliseringsreserves (tarieven);
- overige bestemmingsreserves.

De standen van de reserves zijn alle afkomstig uit de begroting 2017.

4.1 Algemene reserve

De algemene reserve dient voor het opvangen van nadelige exploitatiesaldi en onvoorzienbare risico's, zonder dat de reguliere bedrijfsvoering daaronder lijdt. De algemene reserve heeft dan ook een bepaald minimumniveau, en is niet vrij aanwendbaar.

Dit minimumniveau is niet wettelijk bepaald¹. Het hangt sterk af van de aanwezige risico's in de gemeente en de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt. Gemeenten gaan hier verschillend mee om. Normen die ter bepaling van het gewenste niveau worden gehanteerd zijn bijvoorbeeld een percentage van het totale jaarlijkse uitgavenbudget van de gemeente of een vast bedrag per inwoner.

Welbeschouwd is er wel *indirect* een norm voor de minimumpositie van de algemene reserve. Pas als een gemeente in financieel zwaar weer verkeert en de algemene reserve onder dit minimum staat, dan komt een gemeente in aanmerking voor een aanvullende uitkering vanuit het Rijk. Dit wordt ook wel de artikel 12-norm genoemd. De reden dat deze norm relatief laag ligt, hangt samen met het uitgangspunt van het artikel 12-beleid dat een gemeente eerst zoveel mogelijk eigen middelen moet inzetten alvorens zij het rijk benadert voor extra middelen.

In Noordoostpolder wordt voor de algemene reserve een omvang van ten minste 15% van het begrotingsresultaat vóór resultaatbestemming en exclusief grondexploitatie gehanteerd. Als de algemene reserve onder de ondergrens van 15% komt, worden maatregelen genomen en vindt aanvulling van de reserve plaats. Per ultimo 2016 voldoet de stand van de algemene reserve aan het hiervoor gestelde kader.

De algemene reserve maakt (samen met de bestemmingsreserves) deel uit van het eigen vermogen. Volgens het BBV dient, als er een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, die vergoeding maximaal het rentepercentage te zijn dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de lang en kort aangetrokken externe financieringsmiddelen. In hoofdstuk 5 wordt nader op het onderwerp rentevergoeding over het eigen vermogen, en het standpunt dat gemeente Noordoostpolder daarbij inneemt, ingegaan.

¹ Er bestaat wel een kritische ondergrens waar de algemene reserve aan moet voldoen. Een gemeente heeft een aanmerkelijk tekort als bedoeld in artikel 12, tweede lid, van de financiële verhoudingswet, indien het tekort van de gemeente groter of gelijk is aan 2% van de som van: de belastingcapaciteit van de gemeente met betrekking tot de onroerendezaakbelastingen; de algemene uitkering aan de gemeente; de decentralisatie-uitkeringen aan de gemeente; de integratie-uitkeringen aan de gemeente.

De standen van de algemene reserve per ultimo 2016 zijn:

E310 Reserve sociaal domein	€ 10.119.656
E003 Saldireserve	€ 1.588.231
E004 Eigen kapitaal	€ 11.422.515
	€ 23.130.402

4.2 Egalisatiereserves (tarieven)

Om ongewenste schommelingen in de tarieven op te vangen is een drietal egalisatiereserves gevormd. Dit zijn de egalisatiereserves voor afvalstoffenheffing, riolering en begraven.

De standen van de genoemde egalisatiereserves per ultimo 2016 zijn:

E239 Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	€ 15.230
E242 Egalisatiereserve riolering	€ 270.086
E247 Egalisatiereserve begraven	€ 84.225
	€ 369.541

4.3 Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves kennen per ultimo 2016 een omvang van bijna € 60 miljoen, waarvan het grootste deel 'beklemd' is, voortvloeiend uit besluitvorming van de gemeenteraad. De beklekking houdt in dat bij realisatie daarvan het equivalent aan geldleningen – vreemd vermogen – moet worden aangetrokken. De fasering van de realisatie is dermate gespreid en geleidelijk dat de reservepositie voldoende op peil zal blijven om te kunnen stellen dat de solvabiliteitspositie goed is.

Met betrekking tot de 'overige bestemmingsreserves' wordt de raad verzocht in te stemmen met de volgende besluiten:

Opheffen diverse (bestemmings-)reserves

Beslispunt 1

De volgende bestemmingsreserves opheffen omdat de doelstelling waarvoor deze reserves oorspronkelijk zijn ingesteld inmiddels is behaald of door de tijd is ingehaald.

- E030 Reserve acquisitie
- E033 Reserve Nationaal uitvoeringsprogramma
- E261 Reserve achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen
- E279 Reserve eigen bijdrage

Bundelen diverse (bestemmings-)reserves

Beslispunt 2

De volgende bestemmingsreserves te laten opgaan in de meer algemene bestemmingsreserve 'E280 Nog uit te voeren werkzaamheden':

- E264 Nog uit te voeren werkzaamheden 2011
- E268 Nog uit te voeren werkzaamheden 2012
- E274 Nog uit te voeren werkzaamheden 2013
- E276 Nog uit te voeren werkzaamheden 2014
- E277 Nog uit te voeren werkzaamheden 2015

Beslispunt 3

De bestemmingsreserve E022 Reserve algemene infrastructurele voorzieningen toe te voegen aan bestemmingsreserve E301 Algemene reserve grondexploitatie.

Instellen (bestemmings-)reserve

De bestemmingsreserves worden ingesteld op grond van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, als onderdeel van reeds genomen raadsbesluiten, waarvan de afschrijvingslasten in 2017 worden geboekt. Dit als gevolg van het vernieuwde BBV, dat stelt dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanaf 1 januari 2017 dienen te worden geactiveerd. Met deze reserves wordt met de nieuwe wetgeving rekening gehouden. Zie ook: nota Waardering, activeren en afschrijven 2017.

Beslispunt 4

Volgens de nota Waardering, activeren en afschrijven wordt voor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut in de regel een afschrijvingsreserve gevormd ter dekking van de afschrijvingslasten. Dit leidt tot het instellen van de volgende afschrijvingsreserves:

- Afschrijvingsreserve verkeersdruk Emmeloord Centrum
- Afschrijvingsreserve rotonde moerasandijviestraat
- Afschrijvingsreserve verkeerssituatie Europalaan
- Afschrijvingsreserve VRI's
- Afschrijvingsreserve Marknesserbrug
- Afschrijvingsreserve speelplaatsen

Rekening houdend met beslispunt 1 t/m 4, vallen onder de 'overige bestemmingsreserves' de reserves op de volgende bladzijde:

E001 Reserve beleidsplan	€ 21.881.907
E022 Res algemene infrastructurele voorzieningen	€ 2.845.886 - Bundelen
E024 Reserve onderhoud uitbr Tollebeek	€ 182.068
E026 Reserve vervanging bruggen	€ 3.866.931
E029 Res Investeringsbudget Landelijk Gebied	€ 630.670
E030 Reserve acquisitie	Opheffen
E033 Nationaal Uitvoeringsprogramma	Opheffen
E041 Res Ont. Fonds st. werkgelegenheid	€ 209.662
E043 Res eu-co-financiering phasing-out progr	€ 328.061
E070 Egalisatiereserve huisvesting onderwijs	€ 11.838.426
E071 Res onderhoud en aanpassen gebouw	€ 4.172.803
E072 Res onderh aanp Tollebeek/Nagele	€ 60.000
E205 Reserve onderwijsachterstanden exc groei	€ 129.113
E240 Res onderhoud/vervanging speelplaatsen	€ 210.817
E244 Reserve optimaliseren afvalwatersysteem	€ 285.183
E245 Reserve transitiegelden Zuyderzeelijn	€ 1.415.000
E246 Res achterstallig onderhoud openbare ruimte	€ 0
E261 Reserve achtergestelde lening IJsselmeerziek.	Opheffen
E264 Nog uit te voeren werkzaamheden 2011	Bundelen
E265 Reserve startersleningen	€ 654.000
E267 Duurzaam vervoer	€ 7.563
E268 Nog uit te voeren werkzaamheden 2012	Bundelen
E269 Reserve onderhoud wegen N50	€ 360.854
E271 Reserve restauratie monumenten	€ 145.059
E272 Reserve kerktorens	€ 110.556
E273 Reserve duurzaamheidsleningen	€ 250.000
E274 Nog uit te voeren werkzaamheden 2013	Bundelen
E275 Hardware	€ 36.960
E276 Nog uit te voeren werkzaamheden 2014	Bundelen
E277 Nog uit te voeren werkzaamheden 2015	Bundelen
E278 Res duurzame particuliere wb Nagele	€ 275.000
E279 Reserve Eigen bijdrage	Opheffen
E280 Nog uit te voeren werkzaamheden	€ 1.393.113
E290 Reserve exploitatie poldertoren	€ 288.676
E301 Algemene reserve grondexploitatie	€ 7.111.649
E308 Reserve BKC	€ 347.182
E309 Reserve VER-gelden Schokland	€ 0
E311 Reserve degeneratiekst glasvezelproject	€ 82.500
Afschrijvingsreserve verk druk E'oord Centrum	Nieuw
Afschrijvingsreserve rotonde moerasandijviestraat	Nieuw
Afschrijvingsreserve verkeerssituatie Europalaan	Nieuw
Afschrijvingsreserve VRI's	Nieuw
Afschrijvingsreserve Marknesserbrug	Nieuw
Afschrijvingsreserve speelplaatsen	Nieuw
E312 Afschrijvingsreserve De Stiepe Rutten	€ 250.000
	€ 59.369.640

5. Rentebeleid ten aanzien van reserves

In maart 2016 is het vernieuwde BBV van kracht geworden. Het treedt (grotendeels) in werking met ingang van begrotingsjaar 2017 en heeft gevolgen voor de begroting en verantwoording van gemeenten. Een belangrijke wijziging betreft de rentetoe rekening. Hiertoe is artikel 13 van het BBV² gewijzigd. Het artikel luidt nu:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De commissie BBV heeft in dit verband in juli 2016 de notitie Rente 2017 gepubliceerd, waarin de richtlijnen zijn opgenomen ter interpretatie van het Besluit, voorzien van stellige uitspraken door de commissie. Doelstelling van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De notitie moet met ingang van 2018 worden toegepast. Eerdere toepassing wordt door de commissie aanbevolen.

Voor de financiering van gemeentelijke investeringen – denk aan gebouwen en infrastructuur – kan externe financiering worden aangetrokken. Aan het aantrekken van deze middelen zijn rentekosten verbonden. Die rente is onder te verdelen in korte (tot één jaar) en lange (vanaf één jaar) rente. De korte rente – ook wel geldmarktrente genoemd – is die, welke wordt gegeven op een kortlopende lening. Lange rente – kapitaalmarktrente – is de rente op een langlopende lening. De hoogte van de geboden en de te betalen rente is afhankelijk van zaken als de hoogte van de inflatie, de mate waarin de uitlenende partij risico loopt en een eventuele vergoeding voor de te leveren diensten.

Gemeenten hebben vaak ook *eigen* middelen tot hun beschikking. Ook deze kunnen worden ingezet ter financiering van investeringen. In het 'oude' BBV werd het rentepercentage dat van toepassing is op interne financieringsmiddelen – de zogenaamde bespaarde rente – niet aan zeer strakke banden gelegd. Ook in Noordoostpolder wordt tot 2017 bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen berekend.

In het nieuwe BBV blijft voornamelijk de mogelijkheid bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden. Als er een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.

De Commissie BBV adviseert echter, vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie, deze systematiek (het berekenen van een rentevergoeding over het eigen vermogen) niet meer toe te passen.

² Artikel 13 maakt deel uit van hoofdstuk II De begroting en de toelichting.

Beslispunt 5

Conform het advies van de Commissie BBV wordt met ingang van 2017 geen bespaarde rente meer gerekend over de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Op (bepaalde) bestemmingsreserves wordt een inflatiecorrectie toegepast. Deze correctie komt ten laste van de exploitatie (dit vindt plaats bij de resultaatbestemming). In 2017 bedraagt het percentage voor inflatiecorrectie: +0,9%.

Beslispunt 6

Op (bepaalde) bestemmingsreserves wordt een inflatiecorrectie toegepast. In 2017 bedraagt het percentage voor inflatiecorrectie: +0,9%.

6. Toelichting op doel per reserve

In dit hoofdstuk wordt per reserve een toelichting gegeven op het *soort* reserve, het bestedingsdoel en overige relevante informatie (rekening houdend met beslispunt 1 t/m 4).

In de jaarstukken van gemeente Noordoostpolder is, conform artikel 54 van het BBV, in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen over de jaarlijkse mutaties (voeding, onttrekking) van deze reserves (zie: jaarstukken 2015).

Reserves worden gevoed door inflatiecorrectie, via resultaatbestemming en/of via overschotten in de exploitatie. Onttrekkingen aan reserves vinden plaats door raadsbesluiten. De onttrekking geschiedt door een mutatie van de reserve en/of via de begroting (tekorten op exploitatie, incidentele lasten).

Algemene reserve

Algemene reserve: E003 Saldireserve en E004 Eigen kapitaal	
Functie	Financieringsfunctie
Doel	Dit is een dekkingsreserve die in stand moet worden gehouden ten behoeve van het weerstandsvermogen, aangezien gemeente Noordoostpolder de stelregel hanteert dat de algemene reserve minimaal een omvang heeft van 15% van het begrotingsresultaat voor resultaatbestemming en exclusief grondexploitatie. Deze reserve kan dus niet worden ingezet voor realisering van het beleidsplan.

Algemene reserve: E310 Sociaal Domein	
Functie	Financieringsfunctie
Doel	In de vorige nota reserves en voorzieningen 2013 zijn de bestaande bestemmingsreserves WMO, WWB, kinderopvang, minimabeleid en inburgering samengebracht in de nieuw gevormde reserve sociaal domein, als onderdeel van de algemene reserve. Deze reserve sociaal domein is primair bedoeld om beperkt beheersbare, incidentele risico's op te kunnen vangen wanneer zij zich voordoen. Secundair kan de reserve worden aangewend voor het doen van beleidsmatig onderbouwde, incidentele investeringen ten behoeve van het sociaal domein. In november 2015 heeft de gemeenteraad besloten tot overheveling van het restant en geormerkte geld van de decentralisaties naar deze reserve; de reserve mag daarmee uitstijgen boven het eerder vastgestelde plafond van € 6 miljoen.

Ten behoeve van egalisatie van tarieven

E239 Afvalstoffenheffing

Functie Egalisatiefunctie

Doel Deze egalisatiereserve is bedoeld voor het specifiek afzonderen van de resultaten op reiniging en afvalverwerking. Voeding en onttrekking vinden plaats door het positieve resultaat op afvalstoffenheffing toe te voegen aan deze reserve respectievelijk het negatieve resultaat eraan te onttrekken.

E242 Riolering

Functie Egalisatiefunctie

Doel Deze reserve is bedoeld om de exploitatiekosten met betrekking tot taakveld riolering te egaliseren. Voeding en onttrekking vinden plaats door het positieve resultaat op riolering toe te voegen aan deze reserve respectievelijk het negatieve resultaat eraan te onttrekken.

E247 Begraven

Functie Egalisatiefunctie

Doel Deze reserve is bedoeld ten behoeve van de egalisatie van de lasten op taakveld begraven. Voeding en onttrekking vinden plaats door het positieve resultaat op taakveld begraven toe te voegen aan deze reserve respectievelijk het negatieve resultaat eraan te onttrekken.

Overige bestemmingsreserves

E001 Beleidsplan	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is bedoeld ter dekking van incidentele lasten van (nieuw) beleid.
E024 Beheer en onderhoud uitbreiding Tollebeek	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is gevormd uit de afkoopsom ontvangen van een projectontwikkelaar ten behoeve van het toekomstig onderhoud (na voltooiing van het project) van de openbare voorzieningen.
E026 Vervanging bruggen	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is bedoeld voor de realisatie van de toekomstige vervanging van bruggen in Noordoostpolder.
E029 Investeringsbudget Landelijk Gebied	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is gevormd om het inzicht te vergroten in (de realisatie van) de projecten van het Investeringsbudget Landelijk Gebied. Het betreft het cofinancieringsgedeelte van gemeente Noordoostpolder (cofinanciering van de Wellerwaard).
E041 Ontwikkelingsfonds stimulering werkgelegenheid	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Het stimuleren van de ontwikkeling van de werkgelegenheid.
E043 Eu-cofinanciering phasing-out programma	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	De reserve is bestemd als cofinanciering van Leader-projecten.
E070 Huisvesting onderwijs	
Functie	Egalisatiefunctie
Doel	Deze reserve is bedoeld om de lasten voor onderwijshuisvesting te egaliseren over een langere periode.
E071 Onderhoud en aanpassing gebouwen primair en speciaal onderwijs	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is gevormd om de lasten voor onderhoud en aanpassing van het financieel kader onderwijshuisvesting te kunnen dekken.
E072 Onderhoud MFC Tollenbeek / Nagele	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	De reserve dient voor het groot onderhoud van de MFC Tollebeek en MFC Nagele, die in 2011 zijn gebouwd.

E205 Onderwijsachterstanden exceptionele groei

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is bedoeld om de lasten van het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten te dekken.

E240 Onderhoud/vervanging speelplaatsen

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is bedoeld om de toekomstige vervanging van speelplaatsen c.q. speeltoestellen conform een vastgesteld vervangingsplan te kunnen dekken.

E244 Optimaliseren afvalwatersysteem

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is gevormd om uitvoering te geven aan de uit te voeren bronmaatregelen aan de bestaande rioleringsstelsels.

E245 Transitiegelden Zuiderzeelijn

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is gevormd voor de gemeentelijke bijdrage aan de uitgaven die gepland zijn naar aanleiding van het beschikbaar stellen door het Rijk van zogenaamde transitiegelden. Deze transitiegelden zijn direct gerelateerd aan het niet doorgaan van het Zuyderzeelijn-project. Ook de provincie Flevoland levert een bijdrage.

E246 Achterstallig onderhoud openbare ruimte

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Reserve is gevormd om uitvoering te geven aan het uitvoeringsplan achterstallig onderhoud in de openbare ruimte.

E265 Startersleningen

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is ingesteld om het risico af te dekken dat de gemeente loopt door middel van het verstrekken van zogenoemde 'startersleningen'.

E267 Duurzaam vervoer

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is ingesteld om de afschrijvingslast van de aanschaf van de elektrische auto te dekken alsmede de leasetermijnen van de bijbehorende accu's.

E269 Onderhoud wegen N50

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen 2013 en dient om toekomstig (groot) onderhoud te kunnen dekken. Het betreft het groot onderhoud aan de in beheer en onderhoud overgedragen (delen van) wegen Oud Emmeloorderweg, Kamperzandweg en Zwartemeerweg.

E271 Restauratie monumenten

Functie Egalisatiefunctie

Doel Deze reserve is bedoeld om de uitgaven en inkomsten inzake de restauratie van (gemeentelijke) monumenten te egaliseren.

E272 Kerktorens

Functie Bestedingsfunctie

Doel Deze reserve wordt ingezet om de lasten voortvloeiende uit de 'subsidieregeling groot onderhoud kerktorens' te dekken.

E273 Duurzaamheidsleningen

Functie Bestedingsfunctie

Doel Deze reserve is ingesteld om het risico af te dekken dat de gemeente loopt door middel van het verstrekken van zogenoemde 'duurzaamheidsleningen'.

E275 Hardware en software

Functie Bestedingsfunctie

Doel Deze afschrijvingsreserve is ingesteld met als doel de afschrijvingslasten met betrekking tot specifieke hardware/software te kunnen dekken.

E278 Duurzame particuliere woningverbetering Nagele

Functie Bestedingsfunctie

Doel Deze reserve is ingesteld ter bekostiging van de bevordering van particuliere woningbouw in Nagele. Voeding heeft ineens plaatsgevonden (saldo van vooruitontvangen VER-gelden en dekking ISV II).

E290 Exploitatie Poldertoren

Functie Egalisatiefunctie

Doel Deze reserve is ingesteld met de bedoeling dat de exploitatie van de Poldertoren op termijn budgettair neutraal wordt geëxploiteerd, gebruikmakende van deze egalisatiereserve.

E301 Algemene reserve grondexploitatie

Functie Bestedingsfunctie

Doel Deze bestemmingsreserve vormt de buffer voor verlieslatende grondexploitaties. Voeding vindt plaats ten laste van de algemene middelen op basis van een risicoanalyse van de (bouw)grondcomplexen. Tevens vindt voeding en onttrekking plaats wanneer verliesvoorzieningen respectievelijk vrijvallen dan wel worden gevormd. Volgens besluit 3 wordt de bestemmingsreserve E022 Algemene infrastructurele voorzieningen aan deze algemene reserve toegevoegd. Deze reserve E022 is in het verleden gevormd om algemene en specifieke infrastructurele voorzieningen te kunnen dekken.

E308 Beeldende Kunst en Cultuurbeleid

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is een samenvoeging van de reserve Kunstwerken Noordoostpolder en de reserve Kunstopdrachten Noordoostpolder.

E309 VER-gelden werelderfgoed Schokland

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze gelden houden verband met het publieksparticipatieplan en het convenant bestuurlijke afspraken Werelderfgoed Schokland, en dienen als cofinanciering van de activiteiten.

E311 Degeneratiekosten glasvezelproject Emmeloord

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze reserve is gevormd ter dekking van herstelkosten van achteruitgang in kwaliteit van het straatwerk bij de aanleg van glasvezel.

E312 De Stiepe Rutten

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	De reserve is direct gerelateerd aan de aankoop van de opstallen De Stiepe te Rutten. De reserve is gevormd uit middelen voor herstructurering. De afschrijvingslasten worden gedekt uit deze reserve (verwachte levensduur activum na verwerving: een jaar). Conform beleid wordt over een activum eerst afgeschreven in het jaar <i>na</i> activering.

7. Toelichting op doel per voorziening

In dit hoofdstuk wordt per voorziening een toelichting gegeven omtrent soort voorziening, bestedingsdoel en overige relevante informatie.

In de jaarstukken van gemeente Noordoostpolder is, conform artikel 55 van het BBV, in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen over de jaarlijkse mutaties (voeding, onttrekking) van deze voorzieningen (zie: jaarstukken 2015)

De vermelde standen zijn per ultimo 2016.

E511	Wegen, straten en pleinen	€ 782.558
E531	Pensioenen wethouders	€ 4.849.746
E601	Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 2.396.817
E700	Onderhoud museum Schokland	€ 205.162
E721	Buitensportaccommodaties	€ 150.000
E800	Riolering	€ 3.388.335
		€ 11.772.618

Voorziening op grond van artikel 44.1a van het BBV:

E531 Pensioenen wethouders	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en ex-wethouders die op dit moment nog geen gebruik maken van de pensioenregeling. Deze voorziening is in 2001 ontstaan in verband met de wet APPA die wethouders de mogelijkheid biedt de opgebouwde rechten op te eisen bij de gemeente en bijvoorbeeld aan een andere pensioenverzekeraar over te dragen. Voorheen werden in de voorziening alleen de toekomstige pensioenen opgenomen, dus de pensioenen van de oud-wethouders die nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Vanaf ultimo 2012 zijn alle huidige pensioengerechtigden meegenomen.

Voorzieningen op grond van artikel 44.1c van het BBV:

E511 Wegen, straten en pleinen	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze voorziening is gevormd ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van wegen, straten en pleinen over een aantal begrotingsjaren.

E601 Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	
Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze voorziening is gevormd ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de lasten van groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over een aantal begrotingsjaren.

E700 Onderhoud museum Schokland

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze voorziening is ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van museum Schokland over een aantal begrotingsjaren.

E721 Buitensportaccommodaties

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze voorziening is ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van het eerste kunstgrasveld Ervenbos over een aantal begrotingsjaren.

E800 Renovatie riolering

Functie	Bestedingsfunctie
Doel	Deze voorziening wordt gevoed uit opbrengsten uit het rioolrecht en dient voor het gestelde doel – vervangingen op basis van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) – te worden aangewend.

8. Samenvatting beslispunten

Besluiten:

Beslispunt 1

De volgende bestemmingsreserves opheffen omdat de doelstelling waarvoor deze reserves oorspronkelijk zijn ingesteld inmiddels is behaald of door de tijd is ingehaald.

- E030 Reserve acquisitie
- E033 Nationaal uitvoeringsprogramma
- E261 Reserve achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen
- E279 Reserve eigen bijdragen

Beslispunt 2

De volgende bestemmingsreserves te laten opgaan in de meer algemene bestemmingsreserve 'E280 Nog uit te voeren werkzaamheden':

- E264 Nog uit te voeren werkzaamheden 2011
- E268 Nog uit te voeren werkzaamheden 2012
- E274 Nog uit te voeren werkzaamheden 2013
- E276 Nog uit te voeren werkzaamheden 2014
- E277 Nog uit te voeren werkzaamheden 2015

Beslispunt 3

De bestemmingsreserve E022 Reserve algemene infrastructurele voorzieningen toe te voegen aan bestemmingsreserve E301 Algemene reserve grondexploitatie.

Beslispunt 4

Volgens de nota waardering, activeren en afschrijven wordt voor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut in de regel een afschrijvingsreserve gevormd ter dekking van de afschrijvingslasten. Dit leidt tot het instellen van de volgende afschrijvingsreserves:

- Afschrijvingsreserve verkeersdruk Emmeloord Centrum
- Afschrijvingsreserve rotonde moerasandijviestraat
- Afschrijvingsreserve verkeerssituatie Europalaan
- Afschrijvingsreserve VRI's
- Afschrijvingsreserve Marknesserbrug
- Afschrijvingsreserve speelplaatsen

Beslispunt 5

Conform het advies van de Commissie BBV wordt met ingang van 2017 geen bespaarde rente meer gerekend over de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Beslispunt 6

Op (bepaalde) bestemmingsreserves wordt een inflatiecorrectie toegepast. In 2017 bedraagt het percentage voor inflatiecorrectie: +0,9%.

Bijlage Relevante wet- en regelgeving

GEMEENTEWET

Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

BESLUIT BEGROTING EN VERANTWOORDING GEMEENTEN PROVINCIES

DE BEGROTING EN DE TOELICHTING:

Artikel 13

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

DE JAARSTUKKEN EN DE TOELICHTING:

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- a. de algemene reserve;
- b. de bestemmingsreserves.

2 Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

2. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.

3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Artikel 54

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.
2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
 - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
 - b. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
 - c. de toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
 - d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
 - e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 55

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van de voorzieningen, bedoeld in artikel 44 en de wijzigingen daarin toegelicht.
2. Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
 - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
 - b. de toevoegingen;
 - c. ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen;
 - d. de aanwendungen;
 - e. saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

